

Кожна лекція є творчістю автора.

Ефективність лекції визначається багатьма складовими, які представлені нижче:

1. Зміст лекції
  - 1.1 Поруч із основними поняттями потрібно висвітлювати досягнення науки і нові положення, відображені у наказах МОЗ України у своїй спеціальності;
  - 1.2 Включення в лекцію інформації, котрої немає у підручнику;
  - 1.3 Пов'язувати теоретичний матеріал із практикою;
  - 1.4 Приклади із реальної дійсності і власного досвіду;
  - 1.5 Об'єктивне викладення різноманітних позицій на суперечливі питання;
  - 1.6 В суперечливих запитаннях лектор показує і обґрунтовує свою точку зору;
  - 1.7 Повністю викласти інформацію згідно програми циклу;
2. Управління пізнавальною діяльністю лікаря
  - 2.1 Привертати увагу аудиторії своєю цікавістю до спеціальності;
  - 2.2 Заохочувати курсантів до самостійного мислення;
  - 2.3 Заохочувати запитання;
  - 2.4 Давати поради по організації роботи лікарів;
3. Викладення матеріалу лекцій
  - 3.1 Ясне, зрозуміле і чітке викладення інформації;
  - 3.2 Багатий словниковий запас і акторське уміння лектора
  - 3.3 Вільне викладення предмета;
  - 3.4 Загальна культура лектора;
  - 3.5 Вміння використовувати презентаційні матеріали;
  - 3.6 Впевненість у читанні лекції;
  - 3.7 Доброзичливість до аудиторії;
4. Вплив зовнішніх чинників
  - 4.1 Нормальне, не дратуюче зір і нервову систему світло;
  - 4.2 Відсутність сторонніх шумів;
  - 4.3 Чисте і здорове повітря в аудиторії;
  - 4.4 Зручне робоче місце;
  - 4.5 Гарна акустика і, при необхідності, посилення голосових даних лектора;
  - 4.6 естетичне і художнє оформлення аудиторії.

Протягом усієї педагогічної діяльності лектор повинен прагнути до подальшого підвищення якості та ефективності лекції, що досягається таким шляхом:

- Удосконалення тематики і змісту лекцій;
- Удосконалення педагогічної майстерності;
- Посилення можливостей лектора шлях методичного оснащення
- Застосування більш ефективних форм читання лекцій – проблемних, комплексних, оглядових

Висновки. У своїй роботі ми розглянули складові ефективності проведення лекцій та шляхи підвищення її якості та ефективності. І все ж багато складових ефективності лекції забезпечуються особистістю лектора (найчастіше це завідуючий кафедрою і досвідчені доценти), його професійним досвідом лікаря і педагогічним досвідом з урахуванням основних положень дидактики; лекція – це творчий процес, удосконалення якого триває протягом всієї педагогічної діяльності. Кожен лектор представляє колектив своєї кафедри і свою установу, в наслідок цього – велика відповідальність лектора, про яку він завжди має пам'ятати.

Література

1. Крамний І.О., Спужак М.І., Чурилін Р.Ю., Вороньжев І.О. Дидактичні проблеми післядипломної освіти радіологів – діагностів // Навчальний посібник для викладачів кафедр променевої діагностики. Харків. – 2011. – 107с.
2. Кузміньський А.І. Педагогіка вищої освіти : Навчальний посібник – К.: Знання, 2005. – 486с. – (Вища освіта XXI століття).
3. Марченко В.Г., Ткач С.І., Крамний І.О. Особливості викладання лекцій на опорних кафедрах у системі післядипломної освіти // Проблеми сучасної медичної науки та освіти. – 2009. – №3. – С.7-9.

СУЧАСНІ СПОСОБИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

П.М. Скрипников, Т.П. Скрипникова, А.В. Марченко, Т.А. Хміль, В.О. Дубина
Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

WAYS OF INFORMATIONAL MODERN MAINTENANCE OF EDUCATIONAL PROCESS

P.M. Skrypnykov, T.P. Skrypnykova, A.V. Marchenko, T.A. Khmil, V.O. Dubyna
Higher State Educational Institution of Ukraine "Ukrainian Medical Stomatological Academy"

До сучасних способів інформаційного забезпечення навчального процесу належить дистанційне навчання. У тезах подано впровадження дистанційних технологій у післядипломну освіту лікарів-стоматологів, що дозволяє більш повно реалізувати можливості безперервної післядипломної освіти і має економічну ефективність.

Modern methods of information supply of educational process refers to distance learning. In the the sis are the introduction of distance technology in post graduate education of dentists that allows you to more fully realize the possibilities of continuing post-graduate educational and economic efficiency.

Впровадження дистанційних технологій у післядипломну освіту лікарів-стоматологів дає можливість проведення безперервного розвитку, надання рівних прав у підвищенні професійної кваліфікації незалежно від місця проживання, динамічного процесу навчання і створення інформаційного потоку високої інтенсивності для значної кількості слухачів.

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доведення до слухачів основного об'єму матеріалу, що вивчається, інтерактивну взаємодію слухачів і лектора у процесі навчання, надання можливості самостійної роботи з засвоєння матеріалу, що вивчається.

Сучасне дистанційне навчання будується на використанні наступних основних елементів:

- середовища передачі інформації (пошта, телебачення, радіо, інформаційні комунікаційні мережі);
- методів, залежних від технічного середовища обміну інформацією. Використання технологій дистанційного навчання дозволяє:
- знизити витрати на проведення навчання (не вимагається витрат на поїздки до місця навчання, як курсантів, так і викладачів і тому подібне);
- проводити навчання великої кількості курсантів;
- підвищити якість навчання за рахунок застосування сучасних засобів, об'ємних електронних бібліотек і так далі;
- створити єдине освітнє середовище (особливо актуально для корпоративного навчання).

Дистанційне навчання, що здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, можна розділити на декілька форм занять.

Чат-заняття – навчальні заняття, здійснювані з використанням чат-технологій. Чат-заняття проводяться синхронно, тобто усі учасники мають одночасний доступ до чату. У рамках багатьох дистанційних навчальних закладів діє чат-школа, в якій за допомогою чат-кабінетів організовується діяльність дистанційних спілкувань педагогів і учнів.

Веб-заняття – дистанційні уроки, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми і інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей мережі Інтернет. Для веб-заняття можуть використовувати спеціалізовані освітні веб-форуми – форма роботи користувачів з певної теми або проблеми за допомогою записів, що залишаються на одному з сайтів зі встановленою на нім відповідною програмою. Веб-форуми відрізняються можливістю тривалішої (багатоденної) роботи і асинхронним характером взаємодії учнів і педагогів.

Телеконференції проводяться, як правило, на основі списків розсилки з використанням електронної пошти. Для навчальних телеконференцій характерне досягнення освітніх завдань. Також існують форми дистанційного навчання, при якому навчальні матеріали висилаються поштою в регіони.

Кафедра післядипломної освіти лікарів-стоматологів ВДНЗУ «УМСА» має у своєму складі дві філії в м. Чернігів і м. Кременчук. Враховуючи це, впровадження у навчальний процес дистанційного навчання відіграє важливу роль. На сьогодні в роботу кафедри активно впроваджуються відеоконференції. Це дозволяє читати лекції, проводити практичні заняття, семінари під час передатестаційних циклів без виїзду на філії кафедри. На сьогодні відеоконференції активно застосовуються у навчальному процесі кафедри. Створений календарний план проведення дистанційних лекцій.

У 2008 році створений сайт кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів www.dentaego.com. На ньому відображена інформація про історію кафедри і професорсько-викладацький склад. Використання сайту дозволяє оперативно доносити інформацію про хід навчального процесу лікарям-інтернам і лікарям-курсантам, так як надається інформація про розклад, календарний план занять, методичні рекомендації, література. Лікарі-інтерни мають додаткові можливості при підготовці до ліцензійного іспиту «Крок 3. Стоматологія»: пройти тестування, пропрацювати буклети і банки тестових завдань в он-лайн режимі.

Таким чином, дистанційне навчання – сучасний метод підвищення кваліфікації лікарів-стоматологів, що дозволяє більш повно реалізувати можливості безперервної післядипломної освіти і має економічну ефективність.

УДК616.31–051:378.147:378.046–021.68

ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

І.І. Соколова, В.В. В'юн, О.Г. Денисова, О.Ю. Стоян, Т.В. Томіліна, С.І. Герман, К.В. Скидан
Харківський національний медичний університет

ЗНАЧЕНИЕ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ НА ПОСЛЕДИПЛОМНОМ ЭТАПЕ ОБРАЗОВАНИЯ ВРАЧЕЙ-СТОМАТОЛОГОВ

RESEARCH WORK IMPORTANCE DURING POSTGRADUATE EDUCATIONSTAGE OF DENTISTS

У статті представлено досвід організації науково-дослідницької діяльності лікарів-інтернів Харківського національного медичного університету. Обговорюються проблеми і перспективи її впровадження в систему післядипломної підготовки лікарів стоматологічного профілю.

В статье представлен опыт организации научно-исследовательской деятельности врачей-интернов Харьковского национального медицинского университета. Обсуждаются проблемы и перспективы ее внедрения в систему последиplomной подготовки врачей стоматологического профиля.